

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Veritas Catholica ex Scriptura, Conciliis, Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

sentiam coeternos & immutabiles. Ibidem inquit, *Filii personam non nisi improprie Creatorem cali & terra nominari*. Improprie esse & duram orationem & illam Symboli Nicæni: *DEVS de DEO*. Illud quoque testimonium Jo. 10. *Ego & Pater unum sumus*, ex quo PP. Concilii Nicæni Christi Divinitatem & consubstantialitatem contra Arianos intulerunt, ad significandam voluntatum conformitatem juxta Arianorum interpretationem detorquet. Et in cit. opusc. pag. 1973. *Stolidam, vacuum, & profanum vocat eorum fidem, qui sentiunt credere in DEVM esse credere in Trinitatem*. Quorum plura similia vid. apud Gualterium in saeculo 16. c. 15. & Eminentiss. nostrum d'Aguiro to. 2. c. 30. disp. 54. sect. 2. Nec melior Calvino Lutherus, qui apud Valentiam l. 1. de Trinitate, c. 7. *Anima mea odit vocabulum homousion*, in Germanicis Lytaniis an. 1543. editis expunxit illam invocationem: *S. Trinitas unus DEVS miserere nobis*. & ex ep. 1. Joa. c. 1. illa verba, quibus mysterium SS. Trinitatis discretè exprimitur: *Tres sunt, qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum & Spiritus S. & hi tres unum sunt*.

§. Sabellius etiam ex Libya oriundus circa annum Christi 257. asseruit, DEVM ut in natura, sic etiam singularem esse in persona, quæ de Divinarum personarum distinctione in S. Scripturis legitur, ad diversas energias, munia, functiones referebat, dicens: unam eandemque trinominem personam appellari Patrem, prout est rerum omnium principium; Filium, prout est sapientia apparetis & loquens in terris; Spiritum S. prout est Author Sanctitatis. Ejus verba fuere, quæ refert S. Athanas. orat. contra Arianos: *quomodo diversa sunt genera gratiarum, idem autem Spiritus, ita quoque Pater, cum idem sit, dilatur in Filium & Spiritum*, quem errorem sub aliorum Authorum nominibus jam præcessisse SS. PP. agnoscunt. Nam S. Hilarius l. 2. de Trinitate hunc errorem tribuit antiquissimis Ebionitis, dicentibus: Verbum in carnem delapsum nihil aliud fuisse, quam sonum vocis. Cujus erroris confutandi gratiâ D. Joannes suum Evangelium edidit. Eadem insaniâ delirarunt Patristiani, quorum meminit S. Cyprianus ep. 73. sic dicti, quod astruerent personam Patris, utpote à cæteris indistinctam, pro nobis fuisse passam & crucifixam. Eundem errorem, & confusionem 3. personarum in unum, docuit Praxeas quidam speciali libro refutatus à quo Noëtiani, prout fateretur S. August. in l. de hæresibus, ad quod vult DEVM.

Eandem impietatem effutiit Michaël Servetus cum suis ascleis, quem citatus Valentia propterea rectè appellat, *monstrum quoddam ex omnibus pene fabulis atque erroribus veterum hæreticorum compositum*. Nec multum abluvit Calvinus, quando l. 1. instit. c. 13. §. 16. definiit, personam esse *residentiam in essentia Divina*. Unde & Gualterius testatur, Doctorem Calvinianum à se interrogatum, quid de tribus personis divinis sentiret, audacter respondisse: *tres personas Divinas esse tria officia*, quomodo nec Sabellius suam impietatem brevius aut melius expressisset.

Hæretici, qui Spiritus S. Divinitatem impugnarunt, aut dignitatem deprefferunt, univertim vocantur pneumatomachi. Horum antesignanus fuit Simon Magus, ausus dicere se esse Spiritum S. Montanista quoque seu Cataphryges idem dicuntur asseruisse de sue sectæ principe Montano; Origenes quoque teste S. Hieronymo loco cit. Spiritum S. honore & dignitate Patris, Filioque postposuit.

Post Nicænum denique Concilium, in quo cum nulla specialis disputatio de persona Spiritus S. moveretur, etiam nihil specialiter de illa definitum fuit, teste tamen S. Athanasio in epist. ad Episc. Afric. per has ipsas voces post Filii divinitatem adjectas: *(Credimus & in Spiritum S. perfectam & plenam de S. Trinitate fidem, confessionemque absolvere voluerunt)* emerferunt Aetius, à quo Aetiani, Eunomius, à quo Anomai, & Macedonius, à quo Macedoniani, qui omnes uno ore Spiritus S. Divinitatem oppugnarunt, ut testatur S. Basil. epist. 78. & S. Gregor. Nazianz. ep. 1. ad Clédon. & orat. 37. Alius est error circa personam Spiritus S. qui vocatur error Græcorum, non Spiritus S. Divinitatem, sed processionem ex utroque negans, cujus refutandi insula disp. 25. specialis locus erit.

Præter jam memoratos, jurati hostes Sacratissimæ Trinitatis in præsentem diem sunt Mahometani, qui cum Judæis & Arianis Filio DEI abrogant Divinitatem, Duce impiissimo Mahomete, qui suum Alcoranum è sententiâ inperditionum Hebraicarum, & Arianarum blasphemiarum congestit, usus magistris ex orco se dignis, una Judæo, & alio Aetiano.

§. II.

Veritas Catholica ex scriptis, Conciliis, Patribus.

Veritas & fides Catholica expressa in Symbolo Athanasii est, ut unum DEVM in Trinitate, & Trinitatem in unitate veneremus, neque confundentes personas, neque substantiam separantes, quæ confessione pariter continentur fides trium hypostasum, duarum processionum, quatuor relationum, & quinque notionum in personis Divinis.

Et quidem adversus Arianos Divinitas & consubstantialitas Filii aperte definita fuit in Symbolo synodi Nicæne, Divinitas Spiritus S. verò, ejusque consubstantialitas minus aperte, eo quod de illa nondum oborta fuisset controversia: quam eum postea Macedoniani movissent, Symbolo Nicæno in Concilio I. Constantinopolitano, quod II. inter generales synodos numeratur, illa voces fuerunt adjectæ: *Dominum & vivificantem, qui ex Patre procedit*, cumque error Græcorum, negantium Spiritum S. à Filio procedere, in valetiret, voculam *Filioque* Latina Ecclesia postliminò adjecit, atque in subsequens Concilium prælatum Lateranensem sub Innocentio tertio explicatissime tradidit, ut habetur in C. firmeter. de SS. Trinitate.

Celebris quoque habebatur præcis Ecclesie temporibus illa fidei confessio, quam D. Gregorius Episcopus Neocæsariensis à magnitudine mi-

angelorum thauaturgus cognominatus, à DE I- para & S. Joanne Evangelista sibi apparentibus acceptam voce & scripto fidelibus commendavit; comque testespondano ad an. C. 233. tam Orientalis quam Occidentalis Ecclesia approbavit, & ut Sacrosanctum depositum calitus collatum religiofissimè custodivit. Illius apparitionis historia habetur descripta in quinta Oecumenica synodo, fidei verò formulam à Gregorio Nysseno recitatum ex Spondano huc transcribere opera pretium duxi: ita enim verò se habet: Unus est DEVS Pater Verbi orientis, Sapiencia subsistentis, & Potentia & Figura aeterna. Perfectus perfecti Genitor, Pater Filii unigeniti. Unus Dominus, solus ex solo, DEVS de DEO, Figura & imago Deitatis, Verbum efficax, sapientia constitutionis rerum universarum comprehensiva, & Potentia Universae Creaturae effectrix, Filius verus veri Patris, visum effugiens, visum effugientis, & corruptioni non obnoxius non obnoxii corruptioni, & mortui non obnoxius non obnoxii morte, & aeternus aeterni, Verus Spiritus S. ex DEO ortum & existentiam habens, quippe per filium apparuit, videlicet hominibus: imago Filii perfecti perfecta; Vita, orientium causa, Fons sanctus, sanctitas sanctificationis suppeditatrix, per quem manifestatur DEVS Pater, qui est super omnia & in omnibus, & DEVS Filius, qui per omnia permanet. Trinitas perfecta, quae gloria, atque aeternitate & regno non dividitur, neque abilitatur.

9. Quamvis verò in Veteri testamento mysterium SS. Trinitatis, non tam clarè fuerit manifestatum, sicut in novo, prout dicitur in Tractatu de Fide, suppetunt tamen etiam argumenta multa & valida ex veteris testamenti pagina, per quae veritatem SS. Trinitatis contra Judaeos efficaciter probari SS. PP. agnoscunt. Nam primò S. scriptura praesertim in Genesi ita in Divinis exprimit pluralitatem suppositorum, ut isdem pariter tribuat unitatem naturae. Sic Gen. 1. v. 26. *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Ubi *Tò faciamus*, & *nostram* exprimunt pluralitatem suppositorum creaturum, *Tò DEUS*, & *nostram* unitatem & solitudinem Divinitatis. Neque valet evasio Judaeorum dicentium, DEUM tunc Angelos allocutum in creandi hominis Consilium adhibuisse; neque enim ad opus creationis Angelos concurrere potuisse aliunde suppono; cum enim *sint creaturae, non sunt conditores*, inquit S. Damascenus l. 2. fid. c. 3. & Athanas. sc. 3. contra Arianos, per *Tò verò faciamus* concursus creativi exprimitur. Et c. 3. v. 22. *Eccce Adam quasi unus ex vobis.* Gen. 11. v. 7. *Venite, descendamus & confundamus ibi linguas eorum, &c.* ubi utrobique pluralitas significatur; non DEORUM, ergo personarum.

10. Secundò sunt loca Vet. testamenti, quibus non tantum exprimitur pluralitas, sed etiam trinitas personarum cum unitate Divinitatis, quae prioribus addita tantò majus pondus probationis efficiunt. Sic D. Augustinus mysterium Trinitatis figuratum agnoscit in apparitione facta Abrahamo degenti in convalle Mambre. Gen. 18. *Apparuit ei Dominus* (sunt verba S. textus) *in convalle Mambre; cumque elevasset oculos, apparuerunt ei tres viri stantes prope eum, quos cum vidisset, incurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi,*

& adoravit in terra, & dixit: Domine si inventi gratiam in oculis tuis, &c. In quem locum D. Augustinus l. 3. contra Maximin. c. 26. *Tres vidit, inquit & non Dominos sed Dominum appellat; quemadmodum Trinitas tres quidem persona sunt, sed unus Dominus DEVS.*

Idem reperit L. 2. de Trin. c. 11. & 12. quam interpretationem etiam amplectitur Ecclesia in responforio quinquagesimae: *Tres vidit, & unum adoravit*, sanctique PP. Hilarius l. 4. de Trinit. Cyrillus Alex. l. 1. contra Julianum & Athanas. dial. 3. de SS. Trinit. contra Macedon.

In illo quoque versu Psalmi 32. *Verbo Domini cali firmati sunt, & Spiritu oris ejus omnis virtus eorum*, Trinitatem indicatam affirmat S. Hieron. Trinitatis, inquit, *majestas manifestissime declaratur, Dominus, Verbum, Spiritus Domini.* Nec minus in Versu 8. Plal. 66. *Benedicat nos DEVS, DEVS noster, benedicat nos DEVS.* Benedicat nos DEVS Pater, inquit idem S. Pater, *DEVS noster Filius, ipse enim DEVS noster.* Et vocabis, inquit Isaias, *nomen ejus Emmanuel. i. e. nobiscum DEVS.* Benedicat nos DEVS, Spiritus S. Videre mysterium Trinitatis in uno versiculo comprehensum. Ne verò putaretur tres DEOS nominasse, subjecit Psalmista in numero singulari: *& metuant eum omnes fines terra.*

Celeberrimus in Prophetiis locus est Isaiæ c. 6. 12. v. 3. ubi Seraphim clamabant alter ad alterum, *sanctus, sanctus, sanctus Dominus DEVS exercituum, plena est omnis terra gloria ejus.* Ubi in *Tò Dominus DEVS Sabaosh* unitatem essentiae, in trina repetitione *Tò sanctus* personarum trinitatem significatam non tantum fatentur orthodoxi Patres, Cyrillus, Procopius, Ambrosius l. 3. de Spiritu S. c. 23. Augustinus l. 3. de fide ad Petrum c. 1. & Damasc. in Trisag. sed tota Ecclesia Catholica, quae hoc sacrum Trisagion in singulis Dominicis post Pentecost. & Epiphani. decantat, & in V. synodo Generali, quae fuit Constantinop. II. hanc interpretationem confirmat, DEUS quoque insigni prodigio illustravit, cum ingens terrae motus post iteratum à populo Trisagion, *sanctus DEVS, sanctus fortis, sanctus & immortalis miserere nobis* (quod puertulus in aethera abreptus ab Angelis decantari inauduit, ac restitutus popululum edocuit) Constantinopoli conquevit, de quo Baronius ad an. C. 446. Sed & ipsius Rabbini, è quibus apud Galatin. l. 2. c. 1. Rabbi Simeon exponit praedictum locum, *sanctus hic est Pater, sanctus hic est Filius, sanctus hic est Spiritus S.* idque ad sensum paraphrasit Chaldaicae, in qua Rabbi Jonathas Uzielis filius ita legit: *sanctus Pater, sanctus Filius, sanctus Spiritus S.* quod ipsam increata Triados mysterium in Deuteronomio c. 6. v. 4. à Moyle indicatum Rabbino agnoscere testatur idem Galatinus, per illa verba: *Audi Israël, DEVS, DEVS noster, DEVS unus est.*

Ipsi quoque tetragrammaton, & ineffabile DEI nomini Jehova implantatam fuisse expressionem SS. Trinitatis eruditè prater Galatinum observat Bonferrius in Exod. c. 3. v. 14. constat quippe hoc nomen 4. litteris Hebraicis, iod, he, vau, he: quarum prima servilis est, & impertinens ad radicem hava, unde hoc nomen formatur, quòd-

Handwritten notes in the right margin, including the words 'DEVS' and 'Trinitas' written vertically.

quodque essentiam significat. Abiecta igitur littera servili iud, quæ non nisi formandi nominis gratiæ præponitur, remanent duo he, & unum vai, primum he significat DEUM Patrem, tanquam fontem, à quo essentia in Filium & Spiritum S. communicativè derivatur. Alterum he significat Filium, qui ex vi suæ originis per generationem procedit, ut imago & similitudo Patris. Littera vai, quæ est copulativa, denotat Spiritum S. qui ex personali proprietate est amor & nexus inter Patrem & Filium, & quia ex vi suæ originis non procedit formaliter in similitudinem naturæ, non dicitur exprimi per tertium he, sed per vai, quod personalem proprietatem & nexum duorum indicat; idèoque inter utrumque he, velut copula utriusque interjicitur.

Nec ipsa figura litterarum vacat mysterio, nam littera he, tempore Moysis scribebatur per lineam rectam, habentem tres lineolas transversales: & littera vai, scribebatur per unum calammum obliquum habentem tres cuspides, quæ sunt hieroglyphica trium personarum in unitate essentia. Chaldæi quoque volentes exprimere nomen tetragrammaton ponebant in forma triangulari tria iud, subiecto camets, & subinde etiam circumducto circulo, quo præter unitatem essentia, non tantum distinctio personarum, sed etiam omnimoda æqualitas & æternitas signabatur.

14. Tertio faciunt in confirmationem sacratissimi mysterii quidam textus Vet. testamenti, in quibus processiones & pluralitas personarum insinuantur, licet Trinitas non exprimitur. Ita Genes. 19. v. 24. dicitur: *Igitur Dominus pluit super Sodomam & Gomorrah sulphur à Domino de calo.* ubi per Tò Dominus à Domino denotari Filium procedentem à Patre contendit S. Ignatius M. Epist. ad Antioch. alique plurimi PP. allegati ab Eminentiss. Aguirre num. 20. imò, ut ibidem refertur, Concilium Sirmiense Can. 16. Anathema illi dixit, qui illa verba non de Patre & Filio dicta intellexerit.

Rursum distinctionem Filii à Patre probat efficaciter celebris locus Psal. 103. *Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis.* ex quo loco suam Divinitatem contra Judæos probat ipse Christus Matth. 22. & Petrus Act. 2.

15. Porro testimonia novi testamenti sunt ipsa claritatis luce efficacissima. Trium Personarum identitatem & unitatem in substantia ostendit D. Joannes Ep. 1. c. 5. v. 7. *Tres sunt, qui testimonium dant in calo, Pater, Verbum, & Spiritus S. & hi tres unum sunt.* quem verum tamen jam olim Ariani & recenter Lutherus è Codice novi testamenti proseripserint, tamen in Ecclesia Catholica & quidem primitiva usurpatum, & pro Canonico agnitionem fuisse eruditè probat Eminentiss. d'Aguirre loco cit. num. 30. & 31.

16. Opponunt quidem Adversarii: In eodem Epist. loco post v. 7. immediatè sequitur: *Et tres sunt, qui testimonium dant, in terra: Spiritus, & aqua, & sanguis, & hi tres unum sunt:* sed ista non est unitas per identitatem: ergo neque in priori textu intelligenda est unitas per identitatem.

Respondeo primò: In Græco textu non haberi hi tres unum, sed in unum sunt: quod longè aliam facit sensum, quàm (ut in præcedenti versu

legitur) *hi tres unum sunt:* constat quippe etiam distinctissima, in unum tamen conspirare posse. Respondeo secundò ex D. Augustino l. 3. contra Maximin. c. 22. Evangelistam loqui de Spiritu, aqua & sanguine, tanquam de mysteriis significantivis 3. Divinarum personarum: unde juxta subiectam materiam intelligendum esse hæc esse unum esse non entitativè, sed significantivè: quia persona Divina per hæc tria significatur: unum in substantia, tria enim hæc ad significandam Trinitatem & unitatem personarum concurrerunt, quando Christus Dominus in cruce tradidit Spiritum & aperto latere continuo exivit sanguis & aqua. Respondent alii tertio, significantivè quòd sicut in morte, Christi Spiritus, aqua & sanguis fuerunt unum in substantia humana Christi; ita 3. persona sint unum in Divinitate. Et quartò alii, Joannem loqui de Sacramento baptismi, & significari, quòd sicut baptismus fluminis, fluminis & sanguinis sunt unum in ratione Sacramenti; sic Pater, Verbum & Spiritus S. in ratione Divinitatis.

Verbi Divini cum Patre consubstantialitatem specialiter probat (1.) ipsum initium Evangelii S. Joannis: *In principio erat Verbum & Verbum erat apud DEUM, &c.* quo, ut inquit D. Ambrosius l. 1. de fide Trinit. c. 5. *omnes hæreses excludit piscator noster* (2.) Illud Joannis 10. v. 30. *Ego & Pater unum sumus.* quo tanquam fortissimo telò SS. Patres Arianam hæresin oppugnaverunt: unde & Augustinus l. 5. contra Maximinum c. 14. exclamat: *quid est hominison, nisi ego & Pater unum sumus?*

Illo namque loco Christus intendit Judæos contestari suam æqualitatem & consubstantialitatem cum Patre: qua de causa increduli Judæi susceperunt lapides, ut lapidarent eum, dicens: *Domino opere non lapidamus te, sed de blasphemia, quia tu homo cum sis, DEUM teipsum facis.*

Elegantissimè D. Augustinus Tract. 31. in Joannem: *Non dixit: Pater, ego sum: aut ego & Pater unum est, sed cum dicit: Ego & Pater unum sumus, utrumque audi, & unum, sumus, & a charybat, & a scylla liberaberis.* In dantes istis verbis, quòd dixit, unum, liberat te à Ariano, quòd dixit, sumus, liberat te à Sabellio. Si unum, non ergo diversum: si sumus, ergo & Pater & Filius. Sumus enim non diceret de uno; sed unum non diceret de diversis. (3.) Joannis c. 5. v. 17. Christus suam & Patris operationem facit indivisam, adeoque & potentiam ac naturam, *Pater meus, inquit, usque modo operatur, & ego operor, quæcumque enim ille fecerit, & Filius similiter facit.* Sicut enim Pater suscitavit mortuos & vivificavit: sic & Filius, quos vult, vivificat. Quod bene intellexerunt Judæi, qui propterea querebant eum interficere, quia Patrem suum dicebat DEUM, æqualem se faciens DEO. (4.) Jo. 14. qui videt me, inquit Christus, videt & Patrem. Ubi rursum indicatur naturæ identitas; non enim ex unitate personæ infertur visio alterius, nisi sint unius eisdemque substantiæ. Unde Chrysost. h. 74. in Jo. qui creaturam videt, non ideo videt DEI substantiam &c. Nemo, quid sit aurum nesciens, patet auri in argento videre substantiam.

Ideo Christus Philippo Patrem videre curavit: *ostende nobis Patrem, &c.* non tantum subiecte: *qui videt me, videt & Patrem meum;* sed imperpet adiecit: *Non creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est?* quod fieri non potest, nisi esset una, eademque utriusque substantia. (5.) Jo. 16. v. 15. *Omnia, quaecunque habet Pater, mea sunt.* Et c. 17. v. 10. *Et mea omnia tua sunt, & tua mea sunt.* Ubi iterum indicatur; quidquid perfectionis in Patre est, illud indivisum reperiri in Filio.

11. Ceterum testimonia, quae specialiter Christo Divinitatem tribuunt in Tract. de Incarnatione contra Nestorianum & Arium proferemus. Spiritus S. Divinitatem consubstantiali omnino Scripturae testimonia probant, quibus tribuitur ipsi (1.) aequalitas & identitas cum Patre: ut 1. Joa. 5. *Et tres unum sunt* (2.) virtus creativa, ut Psal. 109. *Emitte Spiritum tuum & creabuntur* (3.) sanctificatio, ut 1. Corinth. 6. *Iustificati estis in Spiritu DEI nostri.* (4.) opus incarnationis ut Luc. 1. *Spiritus S. superveniet in te.* (5.) Opus miraculorum 1. Cor. 12. *Hec omnia operatur unus atque idem Spiritus.* (6.) Omniscientia, ut 1. Cor. 2. *Spiritus omnia scrutatur, etiam profunda DEI.* (7.) Cultus laetitia, ut 1. Corinth. 6. *Nescitis, quia membra nostra templum sunt Spiritus S. glorificate, &c.* (8.) Gloria ultimi finis: ut 1. Pet. 7. *in quem desiderant Angeli proficere.*

Distinctio quoque Spiritus S. à Filio contra Sabellianos evincitur ex Joa. 5. ubi Christus de Spiritu S. loquens: *Alius est, inquit, qui testimonium perhibet de me.* Sed ubi est alius & alius, ibi est distinctio personarum. Sic rursus, Joa. 14. *Ego, inquit, rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis.*

Eandem distinctionem probat Missio, quae se Christus à Patre, & Spiritum S. à se & Patre missum vel mittendum testatur, de qua dist. 25.

Contingit denique mysterii veritatem Verbum aeternum, cum formae baptismi intexuit confessionem SS. Trinitatis: *In nomine* (quo unitas substantiae asstruitur) *Patris & Filii, & Spiritus S. ubi ponitur distinctio & aequalitas Personarum.*

§. III.

19. *Objectiones hereticorum.*

Obijciunt haeretici, praesertim Ariani diversas Scripturas novi testamenti, quibus conantur evincere Verbum esse creatum. Nam

ARTICULUS II.

An mysterium SS. Trinitatis lumine naturali cognosci possit?

SUMMARI A.

1. Diversas sententiarum.
2. Principia naturalia in speciem contraria Trinitati.
3. Ostenditur mysterium Trinitatis non esse contra rationem naturalem.
4. Respondetur ad axiomata obiecta.
5. Con-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

C c

5. Con-

primò Patri asseritur majoritas. Jo. 14. *Pater major me est* (2.) Christus adnumeratur creaturis Colol. 1. *qui est primogenitus omnis creatura* (3.) Soli Patri tribuitur Divinitas. Joan. 17. *Hec est vita aeterna, ut cognoscant te solum DEUM vivum, & quem misisti Jesum Christum.* (4.) à Filio removetur omnipotentia: Jo. 5. *Non potest à se Filius facere quidquam.* (5.) Item omniscientia: *De die illa nemo scit, neque Filius hominis.* Marc. 13. (6.) tribuitur ipsi subiectio ad Patrem 1. Corinth. 15. *Cum subiecta fuerint illi omnia, tunc & ipse Filius subiectus erit ei.*

Respond. Hec omnia rectè solvi unico dicto, & regulà D. Athanasii in Symbolo: *Aequalis Patri secundum Divinitatem, minor Patre secundum humanitatem.*

Cum nempe in Christo sint duae naturae Divinae & humanae, ut evincitur è claris textibus Evangelii & Ecclesiae definitionibus; Scriptura de Christo, & Christus de seipso aliquando tanquam de DEO, aliquando, tanquam de homine loquitur, quemadmodum & operationes Christi aliquando fuerunt Divinae, ut resuscitatio Lazari, aliquando humanae, ut lachrymatio, tristitia, &c. Ad prima igitur patet responsio ex Athanasio, nisi cum quibusdam PP. Graecis, & Hilario l. 9. de Trinitate, velis admittere majoritatem pro prioritate acceptam, quae cum addito est majoritas originis, principii & Autoritatis, in quantum Pater est principium, & quodammodo Author Filii. Ad 2. Resp. Christum etiam ut DEUM posse dici primogenitum omnis creaturae, h. e. prius genitum à Patre, quam esset omnis creatura. Ad 3. Resp. Per exclusivam particulam *solum DEUM* excludi *aliam*, non *aliud*, h. e. pluralitatem non suppositorum, sed naturarum. Ad 4. Respondet S. D. q. 42. a. 6. ad 1. quod per hoc non *subtrahitur Filio aliqua Potestas, quam habeat Pater, cum statim subdatur, quod, quidcumque Pater facit, Filius similiter facit, sed ostenditur, quod Filius potestatem habeat à Patre, à quo habet naturam.* Ad 5. Respond. Christum ibi de se etiam ut homine negare scientiam tantum communicativam, & manifestativam, non quia diem illum extremi iudicii non cognosceret, sed quia aliis cognitionem occultaret, ac instar ignorantis se haberet. Ita Hilarius l. 10. de Trinit. *Hec nescita dici professio non est ignorantiae infirmitas, sed tacendi dispensatio.* Ad 6. Respond. Subjectionem & similia Christo tribui ratione assumpta humanitatis.

Gentilium Philosophorum rationibus sequimur articulo occurreremus.